

T Á J É K O Z T A T Ó *

*az államháztartás központi alrendszerének
2014. szeptember végi helyzetéről*

2014. október

---

* Az államháztartás központi alrendszerének havonkénti részletes adatai megtalálhatók a Magyar Államkincstár honlapján (<http://www.allamkincstar.gov.hu>).

ÖSSZEFOGLALÁS

Az államháztartás központi alrendszerének 2014. szeptember havi többlete az elmúlt évek legkedvezőbb értékét mutatja. A szuficit 14,2 milliárd forint volt.

Az államháztartás központi alrendszerének hiánya 2014. szeptember végére összességében 844,6 milliárd forintra mérséklődött, ami az éves előirányzat 85,8%-ának felel meg. Ezen belül a központi költségvetés 1036,8 milliárd forintos deficittel, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 157,9 milliárd forintos, az elkülönített állami pénzalapok pedig 34,3 milliárd forintos szuficittal zártak.

Az idei évi hiány alakulásának értékelésekor ki kell emelni, hogy a gazdasági növekedés felfutásából, a foglalkoztatás bővüléséből, valamint az online pénztárgépek bekötéséből származó többletbevételek a költségvetési egyenleg alakulását jelentősen befolyásolják.

Ezek a pozitív tendenciák a korábbi évekhez képest az év második felében érvényesülnek erőteljesebben, ahogy azt az augusztusi értékek után a szeptemberi egyenleg alakulása is mutatja.

A kiadások és bevételek teljesülésének szokásos, évenként ismétlődő, időben eltérő eloszlása miatt a hiány mértékének lefutása 2014-ben sem időarányos: az év első felében a kiadások meghaladják a bevételeket, az év második felében a hiány csak kis összegben növekszik, egyes hónapokban – mint pl. idén szeptemberben – csökken is.

Az éves uniós módszertan szerinti hiánycél továbbra is a GDP 2,9%-a, a pénzforgalmi adatok a cél teljesíthetőségét támasztják alá.

Központi költségvetés

A központi költségvetés szeptember végi bevételei mintegy 807 milliárd forinttal haladták meg az előző év azonos időszakának eredményét. Ennek hátterében egyrészt a főbb adóbevételek – társasági adó, általános forgalmi adó, regisztrációs adó, pénzügyi tranzakciós illeték, személyi jövedelemadó – előző évet meghaladó befizetései, a 2013. július elsejével bevezetett elektronikus útdíjból származó többletbevételek, másrészt a központi költségvetési szervek és szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok idei jelentősebb bevételei állnak.

A központi költségvetés szeptember végi kiadásai mintegy 627 milliárd forinttal nagyobbak voltak, mint az elmúlt év azonos időszakában. A növekedés elsősorban a központi költségvetési szervek és szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok idei jelentősebb összegű kifizetéseivel függ össze. Emellett meghaladták a tavalyi év azonos időszakának kiadásait az egyedi és normatív támogatások, a szociálpolitikai menetdíj-támogatások, a helyi önkormányzatok támogatásai – ideértve az adósságuk törlesztéséhez nyújtott támogatásokat is –, a társadalmi önszerveződések támogatásai, az egyéb kiadások, valamint az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások.

Kamatgyenleg

A kamatkiadások 2014. I-IX. hónapban 940,8 milliárd forintot tettek ki, 38,6 milliárd forinttal többet, mint az előző év megfelelő időszakában. A kamatbevételek 242,8 milliárd forintos szintet értek el, 157,2 milliárd forinttal többet az előző évinél. A nettó kamatkiadás (698,0 milliárd forint) így összességében 118,6 milliárd forinttal lett kevesebb az előző év azonos időszakához képest, ami a kamatfizetések éven belüli eltérő lefutásával magyarázható.

Társadalombiztosítási alapok

A társadalombiztosítási alapok 2014. szeptember végi 157,9 milliárd forintos szuficitje a Nyugdíjbiztosítási Alap 129,3 milliárd forintos, valamint az Egészségbiztosítási Alap 28,6 milliárd forintos többletéből tevődik össze. 2013. szeptember végén az alapok együttes többlete 213,0 milliárd forint volt. A különbség elsősorban kiadási oldalon jelentkezett. Az előző évinél nagyobb összeg volt a Nyugdíjbiztosítási Alap nyugdíjkiadása (az év eleji nyugdíjmelés következtében), valamint az Egészségbiztosítási Alapnál a gyógyító-megelőző ellátások, a gyógyszer- és a gyógyászati segédeszköz-támogatások finanszírozása.

Elkülönített állami pénzalapok

Az elkülönített állami pénzalapok I-IX. havi 34,3 milliárd forintos többlete az előző év azonos időszakához képest alacsonyabb lett, míg az alapok összes bevételei 10,7 milliárd forinttal, kiadásai 31,1 milliárd forinttal haladták meg a tavalyi megegyező időszak összegeit. Elsősorban a Nemzeti Foglalkoztatási Alap Start-munkaprogram kiadásai nőttek az előző év azonos időszakához képest.

Az államháztartás központi alrendszerének szeptember végi főbb pénzforgalmi adatai a következők:

	milliárd forintban		Index (%)	milliárd forintban		Index (%)
	2013. évi tény (1)	2013. I-IX. hó tény (2)	tény=100 (2/1)	2014. évi törvényi előirányzat (1)	2014. I-IX. hó tény (2)	előirányzat=100 (2/1)
Központi költségvetés egyenlege	-985,3	-1 216,8	123,5	-961,3	-1 036,8	107,9
bevétel:	11 001,2	7 062,9	64,2	10 697,3	7 869,9	73,6
kiadás:	11 986,5	8 279,7	69,1	11 658,6	8 906,7	76,4
Elkülönített állami pénzalapok egyenlege	51,7	54,8	106,0	-23,3	34,3	-
bevétel:	612,1	327,7	53,5	437,6	338,3	77,3
kiadás:	560,4	272,9	48,7	460,9	304,0	66,0
Társadalombiztosítási alapok egyenlege	0,8	213,0	-	0,0	157,9	-
bevétel:	4 864,2	3 686,1	75,8	4 848,8	3 769,4	77,7
kiadás:	4 863,4	3 473,1	71,4	4 848,8	3 611,5	74,5
EGYENLEG ÖSSZESEN	-932,8	-949,0	101,7	-984,6	-844,6	85,8
bevétel:	16 477,5	11 076,7	67,2	15 983,7	11 977,6	74,9
kiadás:	17 410,3	12 025,7	69,1	16 968,3	12 822,2	75,6

I.

A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS PÉNZÜGYI FOLYAMATAINAK FŐBB JELLEMZŐI

A.

A BEVÉTELEK RÉSZLETES ÁTTEKINTÉSE

1. A **társasági adóból** a központi költségvetésben az év első kilenc hónapjában 180,0 milliárd forint bevétel származott, ami az előző év azonos időszaka értékének 126,9%-a. A nagyobb bevétel háttérében a 2014. évi előlegkötelezettségek bázisávnél nagyobb mértéke, valamint a március havi egyszeri hitelintézeti hozzájárulás befizetése áll.

A **hitelintézeti járadék** jogcímen a központi költségvetésbe szeptember végéig 12,7 milliárd forint bevétel folyt be, ami 3,4 milliárd forinttal haladta meg a 2013. év azonos időszakának bevételét.

A **cégautó-adóból** szeptember végéig 23,7 milliárd forint bevétel teljesült, ami a 2013. év azonos időszakának értékénél 1,5 milliárd forinttal alacsonyabb. A csökkenés háttérében a cégautó-állomány átrendeződése áll.

Az **energiaellátók jövedelemadója** címén az év első kilenc hónapjában a központi költségvetésben 0,5 milliárd forint bevétel keletkezett, ami 0,5 milliárd forinttal haladta meg a 2013. év azonos időszak, negatív előjelű bevételt.

Az **egyszerűsített vállalkozói adóból** az év I-IX. hónapjában 48,8 milliárd forintot fizettek be az adóalanyok. E bevétel 13,0%-kal maradt el a 2013. év azonos időszakának értékétől, melynek háttérében az eva hatálya alá tartozó adózók számának csökkenése áll.

Az **energiaadóból** 11,0 milliárd forint bevétele származott a központi költségvetésnek az év első kilenc hónapjában, amely az előző év azonos időszakának értékétől 1,8 milliárd forinttal maradt el. Az alacsonyabb bevétel háttérében a földgáz-, illetve villamosenergia-felhasználás csökkenéséből adódó befizetés-csökkenés áll.

A **környezetterhelési díj** mérlegsoron – a jóváírások és terhelések egyenlegeként – az I-IX. havi adatok alapján 3,9 milliárd forint bevétel került az államkasszába, amely az előző év azonos időszakának az értékétől 1,0 milliárd forinttal marad el.

A **bányajáradék** címén szeptember végéig 49,1 milliárd forint bevétel keletkezett a központi költségvetésnek. E mérlegsoron a 2013. évi adatokhoz képest 1,6 milliárd forinttal volt jelentősebb a befizetés.

A **játékadóból** az év első kilenc hónapjában 25,3 milliárd forint bevétel származott a központi költségvetésnek, amely 2,7 milliárd forinttal magasabb a 2013. év azonos időszakának befizetéseinél.

Az **egyéb befizetések** mérlegsoron szeptember végéig 16,4 milliárd forint volt a bevétel, ami 2,7 milliárd forinttal meghaladja az egy évvel korábbi, 13,7 milliárd forintos bevételt. Ezen a mérlegsoron a Nemzeti Adó- és Vámhivatal által beszedett bírság- és pótlékbevételek szerepelnek.

Az **egyéb központosított bevételek** címén az első kilenc hónapban összesen 227,9 milliárd forint érkezett az államkincstárba, ami több mint 100 milliárd forinttal magasabb összeg az előző évihez képest. Itt jelennek meg az elektronikus útdíjból származó bevételek, a hulladéklerakási járulékok, a karkedvezmény-biztosítási járulékból származó bevételek (mely 2013-ig a Nyugdíjbiztosítási Alapnál jelentkezett), valamint a rehabilitációs hozzájárulásból, a környezetvédelmi termékdíjakból és a különféle bírságokból származó bevételek is. A jelentős többlet elsősorban a tavaly július elsejével bevezetett elektronikus útdíjból származik.

A **pénzügyi szervezetek** 2010-ben bevezetett **különadója** mérlegsoron szeptember végéig 111,5 milliárd forint bevételt könyvelhetett el az állam, amely 9,3 milliárd forinttal több a 2013. év azonos időszakának befizetéseinél. A bázisévhez viszonyított többletbevétel háttérében elsősorban a nagyobb mértékben bevallott adókötelezettség, másodsorban a visszaigénylések alacsonyabb szintje áll.

A szintén 2010-ben bevezetett **egyed-ágazatok terhelő különadóból** 2014. I-IX. hónapjában 0,9 milliárd forint kiutalás történt. 2013. január 1-jétől az adónem megszűnt, de az áthúzódó pénzforgalmi hatás miatt még jelentkezett visszautalás.

A **kisadózók tételes adója** mérlegsoron szeptember végéig 30,8 milliárd forint bevétel teljesült, ami az egy évvel korábbi, 19,6 milliárd forint összegű bevételt 11,2 milliárd forinttal meghaladja. Az eltérés oka egyrészt az, hogy a 2013 januárjától hatályos új adónem után első alkalommal tavaly februárban keletkezett adófizetési kötelezettség, másrészt a bázishoz képest emelkedett az adóalanyok száma is.

A **kisvállalati adó** jogcímen az év első kilenc hónapjában 9,5 milliárd forint bevétel realizálódott, ami az előző év azonos időszakát 2,5 milliárd forinttal haladta meg. Az eltérés fő oka, hogy a 2013 januárjától hatályos új adónem után első alkalommal tavaly februárban keletkezett fizetési kötelezettség, másrészt a 2014. évi adóelőlegek szintje magasabb lett a bázisévinél.

A **közműadó** mérlegsoron szeptember végéig 52,2 milliárd forint bevétel jelentkezett, amely az előző év azonos időszakát 0,7 milliárd forinttal haladja meg.

A **reklámadó** mérlegsoron szeptember végéig 1,3 milliárd forint bevétel teljesült. A reklámadó új adónem, amely 2014. augusztus 15-től hatályos. Az első befizetési kötelezettség 2014. augusztus 20-án keletkezett. Az adót két egyenlő részletben, 2014. augusztus 20-ig és 2014. november 20-ig kell befizetni.

2. Az év első kilenc hónapjában az **általános forgalmi adóból** 2222,8 milliárd forint bevétele keletkezett a költségvetésnek, ami az egy évvel korábbi bevételt 171,3 milliárd forinttal haladja meg. A befizetések 9,0%-kal, míg a kiutalások 9,9%-kal haladták meg az előző évit. A belföldi befizetések növekedése jellemzően a kereskedelmi és a gépjármű-javítási szektorhoz köthető, de a feldolgozóipar befizetései is dinamikusan emelkedtek. A kiutalások növekedésének hátterében elsősorban az elmúlt év végén megélénkülő export, valamint ipari konjunktúra áll, melyek következtében a magasabb befizetéseket magasabb kiutalások kísérték.

A **jövedéki adóból** realizált bevétel az év első kilenc hónapjában 665,3 milliárd forintot tett ki, ami az egy évvel korábbi bevételnél 1,8 milliárd forinttal, 0,3%-kal alacsonyabb. Ebből az üzemanyagok esetében 381,2 milliárd forint jövedékiadó-bevétel keletkezett, amely 25,4 milliárd forinttal magasabb a bázisidőszaki bevételnél. A befizetések emelkedését elsősorban a gázolaj-, valamint a benzinforgalom növekedése magyarázza, melynek hátterében a tavalyi évi kedvezőbb időjárás és a nagyobb fuvarozási teljesítmények állhatnak. A dohánygyártmányok jövedéki adója (215,6 milliárd forint) ugyanakkor 31,5 milliárd forinttal volt alacsonyabb a tavalyi év bevételénél. A kisebb adóbevétel a fogyasztás csökkenése, illetve a piaci szerkezet átrendeződése (cigarettről a fogyasztási dohányra való forgalomátterelődés) miatti adóalap-csökkenéssel magyarázható. A szeszesitalok és egyéb termékek viszont a

bázisidőszaki összegnél 4,3 milliárd forinttal több, 68,5 milliárd forint jövedékiadó-bevételt generáltak, ami az alkoholforgalom emelkedésének a következménye.

A **regisztrációs adóból** az év első kilenc hónapjában 14,0 milliárd forintos bevétele keletkezett a költségvetésnek, ami a tavalyi év azonos időszakának 122,8%-a. A növekedés háttérében a használt és új gépjárművek forgalomba helyezésének növekedése áll.

A **távközlési adóból** szeptember végéig 42,0 milliárd forint bevétele származott a költségvetésnek, ami az egy évvel korábbi bevételt 9,4 milliárd forinttal haladta meg. A növekedés háttérében az adóváltozás hatása áll.

A **pénzügyi tranzakciós illeték** mérleg soron a költségvetésnek az év első kilenc hónapjában 207,5 milliárd forint bevétele keletkezett, ami az előző év azonos időszakát 68,5 milliárd forinttal haladta meg. A növekedés háttérének oka egyrészt az, hogy a 2013 januárjától hatályos új adónem után első alkalommal tavaly februárban keletkezett adófizetési kötelezettség, másrészt 2013. augusztusától az illeték mértéke emelkedett. Hozzájárult továbbá az is, hogy a készpénzfelvétel esetén a tranzakciónként fizetendő 6000 forintos felső határ megszűnt. Említésre érdemes, hogy 2013 szeptemberében növelte a bevételt a pénzforgalmi szolgáltatók egyszeri befizetésének arányos része.

A **biztosítási adóból** szeptember végéig 22,0 milliárd forint bevétel keletkezett, amely 2,1 milliárd forinttal magasabb az egy évvel korábbinál. A növekedés háttérének oka, hogy a 2013 januárjától hatályos új adónem után első alkalommal tavaly februárban keletkezett adófizetési kötelezettség. Az adónem a biztosítókat terhelő pénzügyi intézmények különadóját és a tűzvédelmi hozzájárulást váltotta ki.

3. A **személyi jövedelemadó** államháztartási szintű bevétele az év I-IX. hónapjában 1184,9 milliárd forint volt, amely az 1247,8 milliárd forintos bruttó befizetés és a 62,9 milliárd forintos kiutalás egyenlegeként képződött. Ez a bevétel 62,0 milliárd forinttal magasabb az egy évvel korábbi összegnél. Az előző év azonos időszakához képest a befizetések 59,2 milliárd forinttal (5,0%-kal) nőttek, míg a kiutalások 2,8 milliárd forinttal (4,3%-kal) csökkentek. A bázisidőszaktól való eltérés oka a magasabb bérkiáramlás miatti befizetés-növekedés.

Az **illetékbefizetések** 88,8 milliárd forintos összege a 2013. év első kilenc havi bevételéhez viszonyítva 13,3%-kal, 10,4 milliárd forinttal volt magasabb, mint az előző évben. A növekedés háttérében a magasabb összegű befizetések állnak.

A **gépjárműadóból** szeptember végéig 27,7 milliárd forint bevétele keletkezett a központi költségvetésnek. Az önkormányzati feladatok ellátását biztosító források szabályozásának változása eredményeként az önkormányzatok által beszedett gépjárműadó 60%-át átutalják a központi költségvetésbe.

4. 2014 első kilenc hónapjában a **központi költségvetési szervek bevétele** összesen 1216,1 milliárd forint volt, ami 5,4%-kal magasabb a 2013. év első kilenc havi bevételénél (1153,6 milliárd forint). A többlet okaként az alábbi tételek

emelhetők ki: 80,6 milliárd forinttal magasabbak voltak az államháztartáson belülről jövő működési célú támogatások. Ennek fő oka, hogy 2013. április 1-jétől az Országos Egészségbiztosítási Pénztár a szervezeti változások következtében már nem a megszűnt egészségügyi gazdasági társaságoknak utalja a támogatást, hanem a központi költségvetési intézményeknek. Ehhez kapcsolódóan július végéig 493,9 milliárd forint volt az Országos Egészségbiztosítási Pénztár által az intézményeknek utalt támogatás. Az összes bevételből 282,8 milliárd forintot a működési, 94,9 milliárd forintot a közhatalmi bevételek, 86,8 milliárd forintot pedig az államháztartáson belülről jövő felhalmozási célú támogatások tettek ki. A fennmaradó részt a felhalmozási bevételek, a működési és felhalmozási célú átvett pénzeszközök, illetve az azonosítás alatt álló bevételek alkották.

5. A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok bevétele** a január-szeptemberi időszakban 69,4 milliárd forint volt, ami 5,1 milliárd forinttal alacsonyabb az előző évinél (2013-ban 74,5 milliárd forint).
6. A **fejezeti kezelésű előirányzatok EU-támogatásai** az év első kilenc hónapjában 905,7 milliárd forintot tettek ki, amelyek 109,2 milliárd forinttal haladják meg az előző év azonos időszakában keletkezett bevételeket. Ez a bevételeket elsősorban a Nemzeti Stratégiai Referenciakeret (772,4 milliárd forint), valamint az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program (114,3 milliárd forint) keretében használta fel az állam.
7. A **központi költségvetési szervektől származó befizetések** összege az első kilenc hónapban 17,8 milliárd forintot tett ki, ami 67,9%-a a tavalyi év azonos időszakában történt befizetéseknek (2013-ban 26,2 milliárd forint). Ebben az évben 3,0 milliárd forint a 2014. évi költségvetési törvény 10. § (8) bekezdésében előírt befizetési kötelezettség. Ez a Munkahelyvédelmi Akciótervvel összefüggésben, a 2014. évi szociális hozzájárulási adó-változásból eredő kiadási megtakarítás befizetéséből áll. A fennmaradó 14,8 milliárd forint a költségvetési törvény 10. §-ában, a kizárólag saját bevételből gazdálkodó intézmények részére tételesen előírt befizetési kötelezettség volt.
8. Az **elkülönített állami pénzalapok befizetése** címen a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap kötelezettségei szerepelnek, melyek összege az I-IX. hónapban 7,5 milliárd forintot tett ki.
9. A **helyi önkormányzatok befizetései** címen 2014. szeptember végéig a teljesítés 17,4 milliárd forint volt. Ez a sor tartalmazza a tárgyévet megelőző évi önkormányzati elszámolások alapján, a kincstári felülvizsgálat, illetve az ÁSZ ellenőrzések során megállapított, jogtalanul igénybe vett és a tárgyévben a központi költségvetésbe visszafizetett hozzájárulások és támogatások összegeit. Tartalmazza továbbá ezek igénybevételi, kiegészítő és késedelmi kamatát, valamint a Munkahelyvédelmi Akciótervvel összefüggő, és a köznevelési intézmények működtetésével kapcsolatos önkormányzati befizetéseket.
10. Az **állami vagyonnal kapcsolatos bevételek** első kilenc havi összege 75,4 milliárd forint volt, amelynek több mint 60%-át a hasznosítási típusú

(46,6 milliárd forint) bevételek adták. Ennek meghatározó része (35,6 milliárd forint) az osztalék-befizetésekből származott. Az értékesítési bevételek aránya 20% körüli volt (16,1 milliárd forint), amely alapvetően az üvegházhatású gázok kibocsátási egységeinek eladásából eredt. A további bevételek meghatározó tétele a NÚSZ Zrt.-től származó 10 milliárd forintos tőke kivonás volt.

11. A **költségvetés kamatbevételei** 2014. I-IX. hónapjában 242,8 milliárd forintot tettek ki. Ez két részből tevődik össze: a forintban fennálló követelések kamatából, valamint a devizában fennálló követelések kamatából. A forintban fennálló követelések 241,4 milliárd forint összegű kamatbevétel eredményeztek a költségvetésben. Ebből az MNB a Kincstári Egységes Számla (KESZ) után 23,5 milliárd forintot fizetett. A devizában fennálló követelések után 1,4 milliárd forint bevétel származott 2014. I-IX. hónapjában. A tárgyidőszaki bevételek összege magasabb volt az előző év azonos időszakához viszonyítva, ami alapvetően két tényező eredőjeként állt elő: a forintban fennálló követelések kamatbevétele 161,2 milliárd forinttal magasabb, a devizában fennálló követelések kamatbevétele viszont 4,0 milliárd forinttal alacsonyabb lett a tavalyinál.
12. Az **egyéb bevételek** összege az első kilenc hónapban 25,6 milliárd forintot tett ki. Ebből kiemelendő az előző évi maradványok átcsoportosításának technikai lebonyolításával kapcsolatos pótelőirányzat ellensúlyozása címen elszámolt 9,3 milliárd forint, valamint az önkormányzati adósság-konzolidációhoz kapcsolódó biztosíték befizetése címen elszámolt 5,2 milliárd forint. Mindezek mellett szeptember végéig 1,1 milliárd forint bevétel származott a költségvetésnek a tőkekövetelések visszatérüléséből.
13. Az **egyéb uniós bevételeken belül** a behajtott vámbevételek és cukorágazati hozzájárulások Magyarországot illető 25%-aként 8,4 milliárd forint realizálódott, uniós támogatások utólagos megtérüléseként 3,9 milliárd forint folyt be a központi költségvetésbe.

B.

A KIADÁSOK JOGCÍMENKÉNT

1. Az **egyedi és normatív támogatásokra** fordított kiadások 2014 első kilenc hónapjában 239,9 milliárd forintot tettek ki, ami 12,8%-kal haladja meg az előző év azonos időszakának kiadásait. Az eltérés a helyközi személyszállítási közszolgáltatások és a vasúti pályahálózat működtetésének költségtérítésére, illetve az Eximbank Zrt. kamatkiegyenlítését érintő egyes támogatások nagyobb mértékű kifizetésére vezethető vissza. Míg a költségtérítési jogcímek nagyobb összegű folyósítása részben a vonatkozó támogatási szerződések előző évitől eltérő kifizetési ütemezésével, részben egy új előirányzat, a korábbi évek költségtérítéseinek elszámolásával magyarázható, addig a kamatkiegyenlítés növekedése az Eximbank Zrt. által bevezetett új termékek támogatási igényére vezethető vissza.

2. A médiaszolgáltatásokról és a tömegkommunikációról szóló 2010. évi CLXXXV. törvény 136. § (4) bekezdése értelmében a magyar állam évente közszolgálati hozzájárulást fizet a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alapnak. A hozzájárulás mértékét a lineáris audiovizuális médiaszolgáltatások vételére alkalmas készüléket használó háztartások száma határozza meg. Az állam a közszolgálati hozzájárulást tizenkét egyenlő részletben előre, minden hónap harmadik napjáig fizeti ki a Médiaszolgáltatás-támogató és Vagyonkezelő Alap pénzforgalmi számlájára. Ennek értelmében a **közszolgálati műsorszolgáltatás támogatása** címről az év I-IX. hónapjában 52,4 milliárd forint kifizetés történt.
3. A **szociálpolitikai menetdíj-támogatásra** fordított kiadások 2014 első kilenc hónapjában 75,9 milliárd forintot tettek ki, ami 10,3%-kal haladja meg az előző év azonos időszakában teljesítetteket. Az eltérés döntően a kedvezményes helyközi személyszállítási tevékenységhez kapcsolódóan igénybe vehető szociálpolitikai menetdíj-támogatás mértékének 2013. november 1-jétől hatályos, a korábbiakhoz képest magasabb értékével magyarázható.
4. A **lakásépítési támogatásokra** fordított kiadás mértéke az év első kilenc hónapjában 91,0 milliárd forint volt, ami 1,8%-kal kevesebb a tavalyi év azonos időszakánál. Az eltérés több tényező együttes hatására vezethető vissza: egyrészt az árfolyam és a referenciahozamok változására, másrészt az árfolyamgát-konstrukciót igénybevevők számának bővítésére.
5. A **Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Alap** a családi támogatásokat, a korhatár alatti ellátásokat, a jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokat, valamint a különféle jogcímen adott térítéseket tartalmazza. A családi támogatásokra a 2014. I-IX. hónapjában összesen 317,2 milliárd forintot fordított az állam. Ebből családi pótlékra összesen 249,1 milliárd forintot utaltak át. A gyermekgondozási segélyre 44,5 milliárd forintot, a gyermeknevelési támogatásra pedig 9,6 milliárd forintot folyósítottak. A pénzbeli és természetbeni gyermekvédelmi támogatásokra a 2014. év I-IX. hónapjában átutalt összeg mintegy 3 milliárd forintot tett ki. Az év első kilenc hónapjában a korhatár alatti ellátásokra összesen 133,2 milliárd forintot, ebből korhatár előtti ellátásra és balettművészeti életjáradékra 70,3 milliárd forintot, szolgálati járandóságra 62,9 milliárd forintot folyósítottak. A jövedelempótló és jövedelemkiegészítő szociális támogatásokra a 2014. év I-IX. hónapjában 48,4 milliárd forintot fizettek ki. A politikai rehabilitációs és más nyugdíj-kiegészítésekre szeptember végéig összesen 10,9 milliárd forintot folyósítottak. A különféle jogcímen adott térítések a 2014. első kilenc hónapjában 18,8 milliárd forint kiadást jelentettek az államkincstár könyvelésében. A térítéseken belül nagyságrendileg kiemelkedő tétel a közgyógyellátásra fordított 13,4 milliárd forint volt.
6. A **költségvetési szervek kiadásai** 2014 első kilenc hónapjában 2912,9 milliárd forint volt, ami 7,9%-kal haladta meg az előző év azonos időszakának kiadásait (2699,1 milliárd forint). A két év közötti eltérést egyrészt a 2013 szeptemberétől megvalósuló pedagógus-béremelés hatásai, másrészt 2013. április 1-jétől a volt nonprofit egészségügyi gazdasági társaságok kiadásai magyarázzák. Az

intézmények tárgyhavi teljesítéséből 1717,2 milliárd forint a személyi juttatásokra, a munkaadókat terhelő járulékokra és a szociális hozzájárulási adóra kifizetett összeg. Ebben az időszakban dologi kiadásokra 899,1 milliárd forintot, beruházásokra pedig 151,0 milliárd forintot fordított az állam. A fennmaradó részt alapvetően a felújítások, az ellátottak pénzbeli juttatásai, az egyéb működési és felhalmozási célú kiadások alkották.

7. **A szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásainak** 2014. január-szeptember havi teljesítése 773,6 milliárd forint kiadást jelentett, ami 159,0 milliárd forinttal magasabb, mint az előző év azonos időszakában keletkezett összeg (2013 első kilenc hónapjában 614,6 milliárd forint volt). A január-szeptemberi teljesítésből az alábbi tételek emelhetők ki: 151,9 milliárd forint kifizetés normatív finanszírozásra (közoktatási célú humán szolgáltatások, kiegészítő támogatás, nem állami felsőoktatási intézmények, hit- és erkölcstanoktatás, illetve tankönyvkiadás támogatása), 82,0 milliárd forint kiutalás az autópálya rendelkezésre állási díj törvénysorról, illetve 63,0 milliárd forint kifizetés a szociális célú humán szolgáltatások támogatására. Ezen felül 32,7 milliárd forint volt a kormányhatározatok alapján történt maradványutalások összege, valamint 28,6 milliárd forint kifizetés történt a VM „Folyó kiadások és jövedelemtámogatások” törvényi sorról.
8. Az év első kilenc hónapjában **a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok uniós kiadásaiból** a kedvezményezettek részére összesen 1443,6 milliárd forintot fizettek ki, ami 241,1 milliárd forinttal több, mint a tavalyi év azonos időszakában volt. A növekedéshez leginkább a strukturális kiadások (1256,2 milliárd forint) járultak hozzá, mert az év végéhez közeledve a programok kifizetései erőteljesebb felfutást mutattak. A vidékfejlesztési támogatások, ezen belül az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program címen az első kilenc hónapban összesen 157,4 milliárd forintos kiadás történt. Itt az I. tengely (Mezőgazdasági és erdészeti ágazat versenyképességének javítása) a legjobban teljesítő.
9. Az **elkülönített állami pénzalapok támogatása** címen az I-IX. havi adatok alapján 92,1 milliárd forintot utaltak át a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap, a Nemzeti Foglalkoztatási Alap, a Bethlen Gábor Alap, valamint a Wesselényi Miklós Ár- és Belvízvédelmi Kártalanítási Alap részére.
10. **A társadalombiztosítási ellátásokhoz nyújtott garancia és hozzájárulás** (a különféle jogcímen adott térítések között lévő, az egészségügyi feladatok ellátásával kapcsolatos hozzájárulás nélkül) céljából idén az első kilenc hónapban összesen 683,3 milliárd forintot fizettek ki. Ezzel szemben az előző év azonos időszakában 802,8 milliárd forint volt ez a támogatás. Míg a tavalyi összeg az Egészségbiztosítási Alap 729,3 milliárd forintos és a Nyugdíjbiztosítási Alap 73,5 milliárd forintos támogatásából tevődött össze, addig az idei hozzájárulás majdnem teljes egészében az Egészségbiztosítási Alaphoz került. Az Egészségbiztosítási Alap idei I-IX. havi támogatása (683,2 milliárd forint) 6,3%-kal maradt el az előző év azonos időszakában átutalt összegtől. Idén az első kilenc hónapban az Egészségbiztosítási Alap járulék címen átadott

pénzeszközként 277,9 milliárd forint támogatásban részesült, ami 4,4 milliárd forinttal kevesebb a tavalyi év azonos időszakában juttatott összegnél. Ez a támogatás a biztosítási jogviszonyból származó jövedelemmel nem rendelkező személyek (nyugellátásban részesülők, kiskorúak, felsőfokú tanulmányokat folytatók stb.) után fizetett egészségügyi szolgáltatási járulék forrásául szolgál. Az Egészségbiztosítási Alap a rokkantsági, rehabilitációs ellátások fedezetére idén az első kilenc hónapban 253,9 milliárd forint támogatásban részesült, ami 10,6 milliárd forinttal elmarad az előző év azonos időszakától. Idén az I-IX. hónapban a Munkahelyvédelmi Akciótervvel összefüggő hozzájárulás 69,1 milliárd forintot tett ki, szemben a tavalyi év első kilenc hónapjában átutalt 121,9 milliárd forinttal. Az Alap kiegyensúlyozására szolgáló hozzájárulás (kiadások támogatására pénzeszközátadás) 82,3 milliárd forintos I-IX. havi összegével viszont meghaladta a tavalyi év azonos időszakának 60,6 milliárd forintos támogatását. Mind a két alap igazgatási szervei (a tavalyi évben és idén is) dolgozóik kompenzációjára, illetve a Prémiumévek programmal kapcsolatos kiadásaikra kis összegű támogatásokban részesültek a központi költségvetés céltartalékaiból, a fennmaradó részt az e célra fordított összegek tették ki.

11. A **helyi önkormányzatok támogatása** 2014. szeptember végéig összesen 517,5 milliárd forint volt, ami 68,8 milliárd forinttal magasabb összeg az előző év azonos időszakához viszonyítva. Az eltérés okai a következők: a helyi önkormányzatok 2014. évi feladataihoz a hatályos költségvetési törvény 715,9 milliárd forint állami támogatást biztosít, ami a 2013. évi támogatást jelentősen meghaladja (Az eltérés közel felét a pedagóguséletpálya-modell bevezetésének forrása jelenti.). Ezen belül – a belső szerkezeti változások következtében – közel 50 milliárd forinttal nőtt a helyi önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatása jogcím 2014. évi előirányzata, főként a pénzbeli szociális ellátásokhoz történő hozzájárulások (beszámítás) e soron történő figyelembevétele miatt. Az önkormányzatok által felhasználható központosított előirányzatok is számos új jogcímmel bővültek, ennek következtében az idei évi előirányzat 36,6 milliárd forinttal magasabb az előző évihez képest. Emellett azonban a helyi önkormányzatok kiegészítő támogatásaira 6,9 milliárd forinttal kevesebb támogatás jut ebben az évben, részben a szerkezetátalakítási tartalék jogcímének ágazati finanszírozási támogatásokba való beépülése miatt. A fentiekben túl megemlítendő, hogy a nettó finanszírozás keretében folyósított utalások január-szeptember hónapjaira összesen 76%-os mértéket jelentettek, míg ez az előző év azonos időszakában 2 százalékponttal alacsonyabb volt. Ez a két év időszaki adatainak összevetése során ugyancsak eltérést okoz.

A szeptember végi jelentősebb tételek a következők:

- a helyi önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatása címről 417,3 milliárd forint, ezen belül:
  - = a helyi önkormányzatok működésének általános támogatása, hozzájárulás a pénzbeli szociális feladatokhoz és beszámítás alcímen 129,7 milliárd forint,

- = a települési önkormányzatok egyes köznevelési feladatainak támogatására 116,5 milliárd forint,
  - = a települési önkormányzatok egyes szociális, gyermekjóléti és gyermekétkeztetési feladatainak támogatására 148,2 milliárd forint,
  - = a települési önkormányzatok kulturális feladatainak támogatására 22,9 milliárd forint;
  - a helyi önkormányzatok által felhasználható központosított előirányzatok címről 69,3 milliárd forint;
  - a helyi önkormányzatok kiegészítő támogatásai címről 5,0 milliárd forint;
  - a vis maior támogatás címről 3,8 milliárd forint;
  - a költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2014. évi kompenzációjára 7,7 milliárd forint;
  - további új jogcímekre 14,4 milliárd forint
kifizetés történt.
12. A **támogatás az önkormányzati adósságok törlesztéséhez** kiadási előirányzaton 2014. szeptember végéig 68,7 milliárd forint kifizetésére került sor. Az önkormányzatok adósságkonszolidációja során 200 millió forint összeghatár alatti ügyletek esetén a konszolidáció törlesztési célú támogatással valósult meg. Ennek fedezetéül a 2014. évi központi költségvetés XLII. „A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai” fejezet 38. „A települési önkormányzatok adósságkonszolidációjához kapcsolódó állami támogatások” jogcímén 64,0 milliárd forintos, felülről nyitott előirányzat lett létrehozva.
13. A **kamatkiadásokra** 2014. I-IX. hónapjában 940,8 milliárd forintot fordított a költségvetés. Ez két részből tevődik össze: a forintban és a devizában fennálló adósság kamatából. Az előbbi adósság 632,8 milliárd forint összegű kamatterhének döntő részét az államkötvények után fizetendő 481,3 milliárd forintos és a kincstárjegyek után fizetendő 123,2 milliárd forintos terhek jelentették. A kamatkiadások másik része kötődött a devizában fennálló adóssághoz, a 2014. I-IX. hónapjában 308,0 milliárd forinttal terhelve a költségvetést. Ennek nagyobbik része a devizakötvények kamatához kapcsolódik (283,9 milliárd forint). A devizahitelek kamata 24,1 milliárd forintot tett ki. A kamatkiadások az előző év azonos időszakához viszonyítva 4,3%-kal nőttek.
14. A **társadalmi önszerveződések támogatása** kiadási tétel a pártok és a pártalapítványok működésének támogatására szolgáló összegeket, valamint a kampányköltségek fedezetét jelentő „felülről nyitott” előirányzatot tartalmazza. A mérlegsorról az év I-IX. hónapjában 9,9 milliárd forint kifizetés történt.
15. A **kormányzati rendkívüli kiadások** mérlegsoron szeptember végéig 3,4 milliárd forint kiadás teljesült. Ezen belül pénzbeli kárpótlásra 1,3 milliárd forintot, az 1947-es párizsi békeszerződésből eredő kárpótlásra 2,0 milliárd forintot, mindezek folyósítási költségeire pedig 54,0 millió forintot fizettek ki.
16. Az **állam által vállalt kezesség érvényesítése** 2014 első kilenc hónapjában 14,3 milliárd forint kiadást jelentett, melyből 9,7 milliárd forint volt a kkv-szektor és az agrárszektor finanszírozását segítő állami viszontgaranciák miatti kifizetés.

Ez utóbbi nagyrészt a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. kezesi ügyleteihez vállalt viszontgaranciák teljesítéséből származott. 2,0 milliárd forint kiadás merült fel az állami háttérű Mehib Zrt. biztosítási tevékenységének fizetési kötelezettsége miatt, melyből 1,5 milliárd forint kiadás a kazah BTA Bank fizetéképtelenségének eredménye. A lakáskezesek beváltása miatti kiadás szeptember végéig 2,6 milliárd forint költségvetési kifizetést eredményezett.

17. Az **egyéb kiadások** összege szeptember végéig 96,4 milliárd forint volt. Ezen belül kiemelendő az adósságszolgálati járulékos kiadások 77,3 milliárd forintot kitevő összege. Ez utóbbi több mint 40%-kal haladja meg az előző év azonos időszakának kifizetéseit. Ennek oka, hogy 2013 márciusától kezdődően pénzügyi tranzakciós illeték terheli a járulékos kiadások elszámolásait. Az egyéb kiadásokon belül a nemzetközi elszámolások kiadásaira szeptember végéig 8,5 milliárd forintot fizetett ki a költségvetés. E kifizetések hazánk nemzetközi szervezetekben való tagságával kapcsolatos tagdíj-befizetésekből származnak. A legjelentősebb tételeket az Európai Beruházási Bank (EIB) és a Nemzetközi Újjáépítési és Fejlesztési Bank (Világbank) részére történő kifizetések képezték.
18. A **hozzájárulás az EU költségvetéséhez** mérlegsonon az év első kilenc hónapjában teljesített kiadás 224,5 milliárd forint volt.
19. Az **állami vagyonnal kapcsolatos kiadások** kilenc havi halmozott összege 149,0 milliárd forint volt, amelynek jelentős tételét (45,5 milliárd forint) az ingatlanvásárlásokra és -beruházásokra fordított összegek tették ki (beleértve a Nemzeti Eszközkezelő számára biztosított 23,0 milliárd forintot is). 52,7 milliárd forintot fordított az állam társasági támogatásra, tőkeemelésre, illetve cégvásárlásra (szeptember hónapban vásárolta meg az állam az MKB bankot). Az állami vagyongazdálkodás kiadásainak nagyságrendjét befolyásolta még a környezetvédelmi projektekre nyújtott 8,3 milliárd forint, a Holokauszt Gyermekáldozatainak Emlékhelye beruházás érdekében folyósított 6,2 milliárd forint támogatás, a termőföldek után fizetett 8,1 milliárd forint összegű életjáradék, valamint az ún. Richter-kötvény kamata.

II.

ELKÜLÖNÍTETT ÁLLAMI PÉNZALAPOK

1. Az egyenleg alakulása

Az elkülönített állami pénzalapok I-IX. havi többlete 34,3 milliárd forintot tett ki. Az egyenleg a Központi Nukleáris Pénzügyi Alap 18,1 milliárd forintos, a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap 21,2 milliárd forintos, a Bethlen Gábor Alap 2,1 milliárd forintos, a Nemzeti Kulturális Alap 2,0 milliárd forintos többletéből, valamint a Nemzeti Foglalkoztatási Alap 8,7 milliárd forintos, a Szövetkezeti Hitelintézetek Integrációs Alapja 0,4 milliárd forintos hiányából alakult ki. Az elkülönített állami pénzalapok I-IX. havi többlete az előző év azonos időszakához képest alacsonyabb lett.

2. A bevételek alakulása

Az alapok összes bevételei 10,7 milliárd forinttal teljesítették túl az előző év azonos időszakának értékét. A bevételeken belül a Nemzeti Foglalkoztatási Alap Egészségbiztosítási és Munkaerő-piaci Járulék Alapot megillető hányada, valamint a Kutatási és Technológiai Innovációs Alap, a Nemzeti Kulturális Alap és a Bethlen Gábor Alap bevételei is magasabbak lettek.

3. A kiadások alakulása

Az alapok összes kiadásai 31,1 milliárd forinttal haladták meg az előző év azonos időszakának értékét. A kiadások közül elsősorban a Nemzeti Foglalkoztatási Alap Start-munkaprogram kiadásai nőttek meg az előző év azonos időszakához képest.

III.

A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS PÉNZÜGYI ALAPJAINAK GAZDÁLKODÁSA

NYUGDÍJBIZTOSÍTÁSI ALAP

1. Az egyenleg alakulása

Az Alap költségvetési pozíciója az első háromnegyed évben – ugyanúgy, mint a tavalyi év azonos időszakában – kedvezően alakult, a többlet nagysága 129,3 milliárd forint volt. (Egy évvel korábban a többlet 158,5 milliárd forint volt.) A jelentős nagyságú többlet alapvetően a bevételek és az ezek döntő részét képező szociális hozzájárulási adó, valamint a biztosított járulék körében keletkezett.

2. A bevételek alakulása

Az Alap bevételei szeptember végéig 2327,1 milliárd forintot tettek ki, ami az éves előirányzat 78,5%-a, egyben 3,5 százalékponttal több az egyenletes évközi eloszlást feltételező időarányos értéknél (75,0%). A bázisidőszakban 2294,9 milliárd forint volt a bevétel (76,1%).

A meghatározó nagyságrendű szociális hozzájárulási adóból és a járulékokból 2301,7 milliárd forint bevétel származott, a teljesítési arány 78,7%. Az előző év ugyanezen időszakához (2168,4 milliárd forint) viszonyított növekedés 6,1% volt.

Az egyéb járulékokból és hozzájárulásokból (egyszerűsített foglalkoztatás utáni közteher, Nemzeti Foglalkoztatási Alap általi megtérítés, megállapodás alapján fizetők járulékai) 10,7 milliárd forint volt a bevétel, ami a teljes évre tervezett előirányzat 64,1%-a. A bázisidőszaki adattal való összehasonlítás nem értelmezhető, mert a 2013. évi adatok a karkedvezmény-biztosítási járulékból képződő bevételt is tartalmazták, ami 2014-től a költségvetés közvetlen bevétele.

A késedelmi pótlék és bírság összege 9,0 milliárd forintot tett ki, ami az előirányzat 75,4%-a. Az előző év ugyanezen időszakában 8,1 milliárd forint volt a bevétel, a teljesítési arány 71,4%.

3. A kiadások alakulása

Az Alap kiadásai 2197,8 milliárd forintot tettek ki, a teljesítési arány valamelyest kevesebb (74,1%), mint az időarányos. A bázist képező időszakban a kiadások összege 2136,4 milliárd forint volt, ami az éves előirányzat 70,9%-a.

A nyugellátásokra fordított összeg 2184,9 milliárd forintot tett ki, ami az előirányzat 74,1%-a. 2013 azonos időszakához képest a növekedés 2,9%, a kiadás ekkor 2123,7 milliárd forint volt (74,8%).

A nyugdíjbiztosítási költségvetési szervek működésére felhasznált összeg 8,0 milliárd forintot tett ki, a teljesítési arány közel ugyanakkora (74,9%), mint az időarányos érték. Az előző év ugyanezen időszakában 8,5 milliárd forint volt ez az összeg (70,3%).

EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁSI ALAP

1. Az egyenleg alakulása

Az alap költségvetése az I-IX. hónapot 28,6 milliárd forint szuficittal zárta, míg egy évvel korábban az alap költségvetési pozíciója 54,5 milliárd forint többletet mutatott.

2. A bevételek alakulása

A bevételek I-IX. havi összege 1442,3 milliárd forint volt, amely a bevételi főösszeg 76,5%-a. Ez 51,1 milliárd forinttal, 3,7%-kal több mint az előző év azonos időszakában.

A bevételek 35,8%-a az Egészségbiztosítási Alapot megillető szociális hozzájárulási adóból és járulékokból származik. Ezek együttes összege 517,0 milliárd forintot tett ki, amely az időarányos előirányzatot 31,4 milliárd forinttal, az előző év azonos időszakának értékét – mely nem tartalmazta a szociális hozzájárulási adót – 19,1%-kal, 83,0 milliárd forinttal haladta meg.

Az egészségügyi hozzájárulásból származó bevétel összege 118,1 milliárd forint volt, amely 11,6%-kal, 12,3 milliárd forinttal több az előző év azonos időszakához képest. A teljesítés megegyezik az időarányossal.

Az alap bevételeit kiegészítő költségvetési támogatás és térítés összege 687,2 milliárd forintot tett ki, amely 6,3%-kal maradt el az előző év azonos időszakának összegétől. Szeptember végéig a járulék címen átvett pénzeszköz összege 277,9 milliárd forint, a rokkantsági, rehabilitációs ellátások fedezetére átvett összeg pedig 253,9 milliárd forint volt. A Munkahelyvédelmi Akciótervvel összefüggő hozzájárulás I-IX. havi összege 69,1 milliárd forint, míg a tervezett pénzeszközátvételé 82,3 milliárd forint volt.

Az egyéb bevételek összege 84,2 milliárd forintot tett ki, amely az időarányos előirányzatot 2,8 milliárd forinttal haladta meg, az előző év azonos időszakának értékétől pedig 1,2 milliárd forinttal maradt el. A baleseti adóból 19,2 milliárd forint, a népegészségügyi termékadóból 14,3 milliárd forint, a gyógyszergyártók és -forgalmazók befizetéseiből 43,6 milliárd forint származott. Szeptemberig a két adóból összességében 1,5 milliárd forinttal több, a gyógyszergyártók és -forgalmazók befizetéseiből pedig 2,9 milliárd forinttal kevesebb bevétel keletkezett, mint az előző év azonos időszakában.

3. A kiadások alakulása

Az alap kiadásainak összege szeptemberig 1413,7 milliárd forintot tett ki, amely időarányos szinten teljesült. Egy évvel korábban az összes kiadás 1336,7 milliárd forint volt.

Az egészségbiztosítás pénzbeli ellátásokra 417,5 milliárd forintot fordított, amely az előirányzat 74,1%- a. A rokkantsági és rehabilitációs ellátásokra fordított kiadások összege 253,3 milliárd forint volt, ami 11,2 milliárd forinttal kevesebb a 2013. év azonos időszakának értékénél. A pénzbeli ellátások közé tartozó gyermekgondozási díjra 78,0 milliárd forintot, míg táppénzre 49,1 milliárd forintot fordított az alap. Mindkét ellátás esetében a vizsgált időszak teljesítése (gyermekgondozási díj esetében 7,8 milliárd forinttal, táppénz tekintetében 5,1 milliárd forinttal) meghaladta az egy évvel korábbi értéket.

A természetbeni ellátások legnagyobb kiadási előirányzatát képező gyógyító-megelőző ellátásra kifizetett összeg szeptemberig 699,3 milliárd forint, míg az előző év azonos időszakának értéke 635,8 milliárd forint volt.

A gyógyszer támogatásra fordított kiadás 223,8 milliárd forint volt, amely 2,4%-kal, 5,3 milliárd forinttal több, mint az előző évi kifizetés. A teljesítés, az időarányost kismértékben meghaladta, az éves előirányzat 76,1%- a.

A gyógyászati segédeszköz támogatásra szeptemberig 41,2 milliárd forint kifizetés történt, amely 3,2 milliárd forinttal haladta meg a bázisidőszak értékét.

Működési kiadásokra 7,2 milliárd forintot használtak fel, amely 0,2 milliárd forinttal maradt el az előző év azonos időszakának értékétől.

IV.

AZ ÁLLAMHÁZTARTÁS KÖZPONTI ALRENDSZERÉNEK FINANSZÍROZÁSA

A. Állományi adatok

A központi költségvetés adóssága szeptember végéig 2473,9 milliárd forinttal növekedett, amit négy tényező eredményezett. Az első tényező a forintkibocsátás terveket meghaladó jelentős növekedése a kedvező belföldi állampapír-piaci helyzetben, ami részben előfinanszírozást nyújt az év végéig teljesítendő devizatorlesztésekre, és addig is növeli a finanszírozás biztonságát. A második tényező a február hónapban megvalósult önkormányzati adósságvállalás, mely miatt elsősorban a központi költségvetés devizaadóssága, kisebb részben a forintadósság emelkedett. Államháztartási szinten az adósságvállalás nem emelte az államadósságot, mivel csupán az államháztartás egyik alrendszerétől a másikhoz került át. A harmadik tényező a márciusban megvalósult devizakötvény-kibocsátás, amely az idején jelentős devizalejáratok előfinanszírozását szolgálja, és a költségvetés finanszírozási biztonságát növeli. A negyedik tényező a forint árfolyamának az elmúlt

év végéhez képest bekövetkezett gyengülése, ami miatt az adósság devizában fennálló részének forintban számított nyilvántartási értéke emelkedett.

Az előzetes adatok szerint szeptember végén a **központi költségvetés forint- és devizaadóssága** az alábbi táblázat szerint alakult:

(Mrd Ft)	2013		2014		Változás	
	záró	%	augusztus	%	Mrd Ft	százalékpont
<i>Deviza</i>	8 904,9	40,5	9 617,0	39,3	712,1	-1,2
Állampapír	6 169,3	28,1	6 658,9	27,2	489,6	-0,8
Hitel	2 735,6	12,4	2 958,1	12,1	222,5	-0,3
<i>Forint</i>	12 976,4	59,0	14 708,2	60,1	1 731,8	1,1
Állampapír	12 372,8	56,3	14 046,8	57,4	1 674,0	1,2
Hitel	603,6	2,7	661,3	2,7	57,8	-0,1
Összesen	21 881,4	99,5	24 325,2	99,4	2 443,9	-0,1
Egyéb kötelezettségek	117,3	0,5	147,2	0,6	30,0	0,1
Mindösszesen	21 998,6	100,0	24 472,5	100,0	2 473,9	0,0

A **központi költségvetés devizaadóssága** szeptember végéig 712,1 milliárd forinttal 9617,0 milliárd forintra nőtt az elmúlt év végéhez képest. A devizaadósság a belföldi devizakötvény-kibocsátás következtében 368,3 milliárd forinttal, a külföldi devizakötvény-kibocsátás miatt 678,8 milliárd forinttal, a devizahitel-átvállalás következtében 294,1 milliárd forinttal, a devizahitel-felvétel miatt 48,0 milliárd forinttal nőtt, ugyanakkor a devizaadósság törlesztése 1076,8 milliárd forintot tett ki az időszak során. A devizaadósság az árfolyamváltozás következtében 399,8 milliárd forinttal nőtt, és bruttó módon számítva a teljes adósság 39,3%-át tette ki szeptember végén.

A teljes adósság 27,2%-át kitevő **devizakötvények** esetében márciusban egy 2,0 milliárd dollár értékű, 10 éves lejáratú, fix kamatozású külföldi devizakötvény-kibocsátásra került sor 452,5 milliárd forint értékben és egy 1,0 milliárd dollár értékű, 5 éves lejáratú, fix kamatozású külföldi devizakötvény-kibocsátásra 226,3 milliárd forint értékben. Figyelembe véve a belföldi Prémium Euró Magyar Államkötvény és a Letelepdesi kötvény 368,3 milliárd forint összegű értékesítését, a 832,6 milliárd forint értékű devizakötvény-törlesztést és a 275,1 milliárd forintos árfolyamvesztéséget, a devizakötvény-adósság 6658,9 milliárd forintot tett ki szeptember végén, amely a 2013. év végéhez képest 489,6 milliárd forint növekedést jelent.

A **közvetlen külföldi és belföldi devizahitelek** – amelyek a nemzetközi szervezetektől, illetve külföldi bankoktól felvett, továbbá a belföldről átvállalt hitelek állományából adódnak össze – a teljes adósság 12,1%-át tették ki szeptember végén. A vizsgált időszak alatt e külföldi és belföldi hitelek együttes állománya 294,1 milliárd forint önkormányzati adósságátvállalás, 48,0 milliárd forint hitelfelvétel, 244,2 milliárd forint

törlesztés és 124,7 milliárd forint árfolyamveszteség következtében 222,5 milliárd forinttal nőtt, és 2958,1 milliárd forintot tett ki a hónap végén.

A **költségvetés forintadóssága** szeptember végéig 1731,8 milliárd forinttal nőtt, és 14 708,2 milliárd forintot ért el.

A **forinthitelek állománya** a vizsgált időszakban 142,6 milliárd forint önkormányzati és MÁV hitelátvállalás, 128,4 milliárd forint hitelfelvétel, 213,3 milliárd forint törlesztés következtében összességében 57,8 milliárd forinttal nőtt. Így a központi költségvetés forinthitel állománya szeptember végén a nemzetközi fejlesztési intézet felé 538,0 milliárd forint, belföldi hitelezők felé 123,3 milliárd forint fennálló hiteltartozásból állt.

Az összes adósság 57,4%-át kitevő, **forintban kibocsátott állampapírok** állománya 1674,0 milliárd forinttal, 14 046,8 milliárd forintra nőtt szeptember végéig. Mindez a piaci államkötvények állományának 883,1 milliárd forintos, a diszkontkincstárjegyek 187,9 milliárd forintos és a lakossági állampapírok 635,1 milliárd forintos növekedésének következménye. A nem piaci államkötvények állománya 32,1 milliárd forint törlesztés következtében csökkent.

A *lakossági állampapírokon* belül a kamatozó kincstárjegyek állománya a vizsgált időszakban 127,6 milliárd forinttal nőtt, a szeptember végi állomány 1115,7 milliárd forint volt. A féléves kincstárjegyek állománya 7,9 milliárd forintos növekedés következtében 29,2 milliárd forintra emelkedett szeptember végére. Az 1 és 2 éves *Kincstári Takarékjegyek*, valamint az *1 éves Kincstári Takarékjegy Plusz* együttes állománya összesen 14,5 milliárd forinttal 349,2 milliárd forintra nőtt a vizsgált időszakban. A lakossági ügyfelek által vásárolható, inflációhoz kötött kamatozású *Prémium Magyar Államkötvény* és a március hónapban bevezetett változó kamatozású *Bónusz Magyar Államkötvény* együttes állománya 2014. szeptember végén a 479,2 milliárd forintos ez évi növekedés hatására 822,1 milliárd forintot tett ki. A 2013 decemberétől kibocsátott Babakötvényből szeptember végéig 5,8 milliárd forint összegben került értékesítettek, így a Babakötvény-állomány elérte a 7,3 milliárd forintot. Szeptember végén a lakossági állampapírok állománya 2323,7 milliárd forintra rúgott, ami 635,1 milliárd forint növekedést jelent 2013. december vége óta.

A *külföldi befektetők állampapír-állománya* szeptemberben 12,2 milliárd forinttal csökkent. A hó végi 4753,2 milliárd forintos állampapír-állomány 240,9 milliárd forinttal volt alacsonyabb a 2013. december végi állománynál. A külföldi állomány 3,8%-a, 180,1 milliárd forint diszkontkincstárjegy, 96,2%-a, 4573,1 milliárd forint államkötvény. A külföldi állomány átlagos hátralévő futamideje szeptember végén 4,65 év volt.

A deviza-államadósság kockázatainak csökkentése érdekében az ÁKK Zrt. swapműveleteket köt. A nemzetközi piaci szokványok alapján a swapműveletek miatt fennálló partnerkockázatok csökkentése érdekében a felek a swapok nettó értékének megfelelő fedezetet (betétet) helyeznek el egymásnál, amiből az adósságállomány részét képezik az ezen ügyletek után az ÁKK Zrt.-nél elhelyezésre kerülő fedezeti összegek (az ún. mark-to-market betétek) az egyéb kötelezettségek soron. A vizsgált

időszakban az egyéb kötelezettségek állománya 30,0 milliárd forinttal nőtt. Az egyéb kötelezettségek állománya szeptember végén 147,2 milliárd forintot tett ki.

B. Kamatok, hozamok alakulása

B/1. Elsődleges piac

A *diszkont kincstárjegyek szeptemberi aukcióin* a havi átlagos fedezettség az előző havi 2,3-ről 1,3-re csökkent. A *kötvényaukciókon* a fedezettség az előző havi 2,9-en stagnált.

A *3 hónapos diszkontkincstárjegy* utolsó szeptemberi aukcióján az átlaghozam az egy hónappal korábbi aukcióhoz viszonyítva 9 bázisponttal csökkent, és 1,36%-ot tett ki. A *12 hónapos kincstárjegy* utolsó szeptemberi aukcióján a kialakult átlaghozam 1,63% lett, amely 14 bázisponttal marad el az utolsó augusztusi aukción kialakult átlaghozamtól.

A *3 éves kötvényaukción* a hozam 3,14%-on gyakorlatilag stagnált az utolsó augusztusi aukción kialakult átlaghozamhoz viszonyítva, az *5 éves kötvény* utolsó szeptemberi aukcióján az átlaghozam 3,77%-ot ért el, ami 33 bázispontos emelkedést jelent az augusztusi aukcióhoz képest, a *10 éves kötvény* 4,65%-os átlaghozama 24 bázisponttal haladja meg az utolsó augusztusi aukción kialakult átlaghozamot.

B/2. Másodlagos piac

A másodlagos piacon az időszak egészét tekintve az éven belüli, valamint a 3 éves lejáratokon 4-18 bázisponttal csökkentek, az 5, 10 és 15 éves lejáratokon 3-18 bázisponttal emelkedtek a referenciahozamok. A jegybank Monetáris Tanácsa szeptemberben a 2,1%-os jegybanki alapkamat szinten tartása mellett döntött.

Az éven belüli hozamoknál a 3 hónapos hozam 18 bázisponttal 1,34%-ra, a 6 hónapos hozam 7 bázisponttal 1,45%-ra, a 12 hónapos hozam 18 bázisponttal 1,58%-ra csökkent. Az éven túli hozamoknál a 3 éves hozam 4 bázisponttal 3,16%-ra mérséklődött, az 5 éves hozam 11 bázisponttal 3,63%-ra, a 10 éves hozam 18 bázisponttal 4,63%-ra, a 15 éves hozam 3 bázisponttal 4,77%-ra emelkedett.

